

«ΧΑΜΕΝΟΙ ΣΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ»

ή

(ΔΙ)ΕΡΕΥΝΩΝΤΑΣ ΤΙΣ ΑΔΗΜΟΣΙΕΥΤΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΑΡΧΑΙΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΗΜΕΡΙΔΑ

Το Εργαστήριο Αρχαίου Δράματος και Θεατρολογικής Έρευνας του Τμήματος (Ε.ΑΡ.ΔΡΑ.Θ.Ε.) Θεατρικών Σπουδών Ε.Κ.Π.Α. οργανώνει στις **3 Ιουνίου 2024** στο **Αμφιθέατρο της Βιβλιοθήκης της Φιλοσοφικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.** Επιστημονική Ημερίδα με τίτλο: «“Χαμένοι στη Μετάφραση” ή (Δι)ερευνώντας τις αδημοσίευτες μεταφράσεις αρχαίου δράματος» και καλεί τους/τις ενδιαφερόμενους/ες ερευνητές και ερευνήτριες (από τον χώρο των θεατρικών και μεταφραστικών σπουδών ή/και από τον χώρο της πρακτικής της μετάφρασης και του θεάτρου) να καταθέσουν τις προτάσεις τους.

Το ερευνητικό πεδίο

Από τις τελευταίες δεκαετίες του 19ου αιώνα και μέχρι σήμερα, υπάρχει, ως γνωστόν, ένας πάρα πολύ μεγάλος αριθμός μεταφράσεων αρχαίου δράματος, οι οποίες έχουν δημοσιευτεί στην Ελλάδα και αποτυπώνουν ένα πολύ μεγάλο εύρος διαφορετικών γλωσσικών, μετρικών και υφολογικών επιλογών, μεταφραστικών-πρακτικών ή/και μεταφρασεολογικών-θεωρητικών τάσεων. Εκτός από τις δημοσιευμένες αυτές μεταφράσεις υπάρχει επίσης ένας πιο περιορισμένος, αλλά καθόλου ευκαταφρόνητος, αριθμός θεατρικών κατεξοχήν μεταφράσεων (αποδόσεων, ελεύθερων αποδόσεων, διασκευών κ.ά.), οι οποίες δεν έχουν δημοσιευθεί μέχρι σήμερα (δεν έχουν εκδοθεί αυτοτελώς σε κανονικές εκδόσεις αλλά ούτε έχουν δημοσιευθεί σε θεατρικά προγράμματα ή σε θεατρικά ή άλλα περιοδικά), παρά το γεγονός ότι οι περισσότερες εξ αυτών υποστήριζαν (ή επρόκειτο να υποστηρίξουν) θεατρικές παραστάσεις και παρά το γεγονός ότι οι περισσότερες προέρχονται από την πένα διακεκριμένων λογίων, καλλιτεχνών (κυρίως σκηνοθετών) ή λογοτεχνών, παλαιότερων και σύγχρονων.

Στόχος της Ημερίδας είναι να φέρει στο φως τέτοιου είδους «χαμένες μεταφράσεις» διερευνώντας τη μεταφραστική ταυτότητα και τη θεατρική δυναμική τους αλλά και να αναδείξει μεταφρασεολογικά/θεατρολογικά ζητήματα που σχετίζονται με την ιδιαίτερη αυτή περίπτωση μεταφράσεων, των οποίων ο δημιουργός επέλεξε συνειδητά (εάν δεν αναγκάστηκε για διάφορους πρακτικούς λόγους να επιλέξει) τη μη-δημοσίευσή τους.

Πρόκειται για ένα πρόσθετο πολύτιμο –και αναξιοποίητο εν πολλοίς– αρχαιακό υλικό για τη διερεύνηση της γλωσσικής, μεταφραστικής, θεατρικής και γενικότερα πολιτισμικής πρόσληψης του αρχαίου δράματος στη νεότερη μεταπολεμική, μεταπολιτευτική και σύγχρονη Ελλάδα (χωρίς να αποκλείεται ο εντοπισμός και ακόμη παλαιότερων ανέκδοτων μεταφράσεων).

Ενδεικτικοί ερευνητικοί άξονες για την υποβολή προτάσεων:

- Περιπτώσεις αδημοσίευτων μεταφράσεων, είτε αυτές παραστάθηκαν είτε δεν παραστάθηκαν στη θεατρική σκηνή.
- Περιπτώσεις αδημοσίευτων μεταφράσεων σε αντιπαραβολή με άλλες μεταφράσεις του ίδιου έργου από διαφορετικούς μεταφραστές ή και από τον ίδιο τον μεταφραστή σε περίπτωση ανα-μεταφράσεων.
- Περιπτώσεις δημοσιευμένων μη-αυτοτελώς μεταφράσεων (δημοσιευμένων σε συνέχειες σε περιοδικά ή ενταγμένων αποσπασματικά σε ανθολογίες).
- Περιπτώσεις αποσπασματικά σωζόμενων (γιατί δεν ολοκληρώθηκαν) ή αποσπασματικά δημοσιευμένων μεταφράσεων.
- Περιπτώσεις (δημοσιευμένων ή αδημοσίευτων) δραματουργικών διασκευών πάνω σε (αδημοσίευτες) αντίστοιχες μεταφράσεις.
- Περιπτώσεις αδημοσίευτων μεταφράσεων αρχαίου δράματος από τον διεθνή θεατρικό χώρο.
- Μεταφρασεολογικά θεωρητικά ζητήματα που θέτουν οι αδημοσίευτες μεταφράσεις, αναφορικά με την (αποκλειστική ή όχι) σχέση συγκεκριμένης μετάφρασης και συγκεκριμένης παράστασης, την τυπολογία του μεταφράσματος (μετάφραση, διασκευή, απόδοση, ελεύθερη απόδοση κ.ά.), τη σχέση της μετάφρασης (και των λόγων της μη-δημοσίευσής της) με τα εκάστοτε πολιτισμικά και θεατρικά συμφραζόμενα, τη στάση-έξη (habitus) του μεταφραστή απέναντι στο δημιούργημά του, την εξέλιξη του μεταφραστικού λόγου στη διάρκεια του χρόνου κ.ά.

Οι περιλήψεις των Προτάσεων (200-300 λέξεις), μαζί με ένα σύντομο βιογραφικό (έως 200 λέξεις) θα πρέπει να αποσταλούν μέχρι **15 Φεβρουαρίου 2024** στο email: ancientdramalab@theatre.uoa.gr Οι ανακοινώσεις θα έχουν διάρκεια 15'-20'.

*

Η Ημερίδα εντάσσεται στο Ερευνητικό Πρόγραμμα «Αδημοσίευτες μεταφράσεις αρχαίου δράματος: Εντοπισμός- Καταγραφή- Συγκέντρωση- Αξιολόγηση», που εγκρίθηκε από την Επιτροπή Ερευνών του ΕΛΚΕ στο πλαίσιο της Δράσης «Ερευνα στις μετακλασικές σπουδές – Καταπίστευμα Κωνσταντίνου Τσαγκαδά», η εξέλιξη και τα αποτελέσματα του οποίου θα παρουσιαστούν στο πλαίσιο της Ημερίδας, όπου επίσης θα παρουσιαστούν, με τη μορφή Αναλογίου, επιλεγμένα αποσπάσματα αδημοσίευτων μεταφράσεων

*